



**Pesticide
Action
Network**
Netherlands

Anreperstraat 91
9404 LC Assen
pan.netherlands@gmail.com
<https://www.pan-netherlands.org>

**Aan het College voor toelating gewasbeschermingsmiddelen
en biociden**

Postbus 8030
6710 AA Ede

Assen, 09 maart 2023

Betreft: Verzoek tot intrekking van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen

Geacht College,

1. Bij deze verzoeken Pesticide Action Network Netherlands (hierna aangeduid als: PAN Nederland) en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (hierna samen aangeduid als: de milieuorganisaties) om intrekking van de toelating in Nederland van alle toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof Cypermethrin (Talisma EC en BELEM o.8GM).
2. Daarnaast verzoeken de milieuorganisaties om intrekking van de toelating van alle toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof Abamectine voor zover het toepassingen betreft in bedekte teelten (CropGuard Abamectin, Imex-Abamectine 2, etc.) en van alle toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof esfenvaleraat (Sumicidin Super, Sumi-Aplha 2.5 EC, etc.).
3. PAN Nederland en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland zijn Stichtingen volgens Nederlands recht die tot doel hebben een gezond leefmilieu te bevorderen en de biodiversiteit en ecosystemen te beschermen en verbeteren. De Stichtingen zijn respectievelijk gevestigd in Assen en Den Haag.
De organisaties worden voor het gemak verder aangeduid als de milieuorganisaties.
4. De gewasbeschermingsmiddelen die in paragraaf 1) van dit verzoek worden genoemd hebben onder meer als werkzame stof Cypermethrin. Cypermethrin is een prioritaire stof zoals bedoeld in art. 16 lid 1 van de Kaderrichtlijn Water (hierna: KRW).
5. De gewasbeschermingsmiddelen die in paragraaf 2) van dit verzoek worden genoemd hebben onder meer als werkzame stoffen abamectine respectievelijk esfenvaleraat. Dit zijn specifiek verontreinigende stoffen als bedoeld in de Regeling monitoring kaderrichtlijn water (Stcrt.2010, 5615, zoals nadien gewijzigd, meest recent op 1/4/2022, Stcrt. 2022, 3045).
6. De in paragraaf 1) en 2) genoemde werkzame stoffen worden inmiddels jarenlang aangetroffen in oppervlaktewateren in Nederland, in hoeveelheden die de voor die stoffen

geldende normen ernstig overschrijden.

Dit blijkt uit meetgegevens van waterschappen die te raadplegen zijn in de zgn. Bestrijdingsmiddelenatlas¹. Voor Cypermethrin is sprake van overschrijding van de (chronische) toelatingsnorm van 0,013 µg/L voor waterorganismen, zoals vastgesteld in het toelatingsbesluit, en van de jaargemiddelde norm van 0,00009 µg/L zoals vastgesteld in de Kaderrichtlijn water.

Voor abamectine is sprake van overschrijding van de (chronische) Ctgb-norm van 0,016 µg/L voor waterorganismen, zoals vastgesteld in het toelatingsbesluit, in glastuinbouwgebieden in de periode van 2017 tot 2021, terwijl in deze periode ook de jaargemiddelde norm van 0,001 µg/L van de Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt overschreden. Voor esfenvaleraat is eveneens onder andere in glastuinbouwgebieden sprake van overschrijding van de Ctgb-norm voor waterorganismen van 0,01 µg/L, zoals vastgesteld in het toelatingsbesluit, gedurende een reeks van jaren (2017 – 2021), terwijl ook de jaargemiddelde norm van 0,0001 µg/L van de KRW sterk worden overschreden.

Ter illustratie van de situatie in glastuinbouwgebieden geven wij hieronder een tabel weer uit het laatste jaarverslag (2021) van het Hoogheemraadschap van Delfland² dat als werkgebied het centrum van de kassenteelt in Nederland heeft.

¹ <https://www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl/atlas/1/1>

² <https://www.hhdelfland.nl/over-ons/bestuur/doelen-resultaten/>

Totaal aantal verschillende gemonitorde bestrijdingsmiddelen			195	120	220	187	198	214	254
Totaal aantal verschillende normoverschrijdende bestrijdingsmiddelen per jaar			28	23	18	17	11	20	11
Nr	Stof	Merknaam (o.a.) jaar:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Niet meer toegelaten stoffen:									
1	ethylazinfos	Niet meer toegelaten (1995)							
2	diazinon	Niet meer toegelaten (1998)							
3	methylazinfos	Niet meer toegelaten (1999)							
4	mevinfos	Niet meer toegelaten (1999)							
5	triazofos	Niet meer toegelaten (2000)							
6	methylparathion	Niet meer toegelaten (2003)							
7	chloorfenvinfos	Niet meer toegelaten (2007)							
8	dichloorvos	Niet meer toegelaten (2012)							
9	carbendazim	Niet meer toegelaten (2016)							
10	fenoxycarb	Niet meer toegelaten (2017)							
11	linuron	Niet meer toegelaten (2017)							
12	iprodion	Niet meer toegelaten (2018)							
13	dimethoaat	Niet meer toegelaten (2019)							
14	ethylchlorpyrifos	Niet meer toegelaten (2019)							
15	lufenuron	Niet meer toegelaten (2019)							
16	pymetrozine	Niet meer toegelaten (2019)							
17	methiocarb	Niet meer toegelaten (2020)							
18	thiacloprid	Niet meer toegelaten (2020)							
Toegelaten stoffen:									
19	imidacloprid**	Admire							
20	esfenvaleraat	Sumicidin Super							
21	pendimethalin	Stomp, Malibu							
22	cyprodinil	Switch							
23	dodemorf	Meltatox							
24	cypermethrin	Talisma							
25	methylpirimifos	Actellic 50							
26	deltamethrin	Deltasect, Decis							
27	chlorantraniliprole	Altacor							
28	abamectine	Vertimec Gold							
29	pirimicarb	Pirimor							
30	spinosad	Tracer, Conserve							
31	emamectin-benzoaat	Affirm							
32	etoxazool	Borneo							
33	pyridalyl	Nocturn							
34	pyrethrinen	Spyro							
35	pyriproxyfen	Admiral							
36	methoxyfenozide	Runner							
37	diethyltoluamide	biocide							
38	thiamethoxam	biocide							
39	spiromesifen	Oberon							
40	alfa-cypermethrin	biocide							
41	indoxacarb	Steward							
42	fipronil	biocide							
43	azoxystrobin	Ortiva							
44	etridiazol*	Aaterra ME							
45	lambda-cyhalothrin	Karate, Ninja							
46	pyraclostrobin	Signum, Bellis							
* Sinds 31-05-2021 niet meer toegelaten									
** Opgebruiktermijn tot 1-1-2022									

De rode velden geven de overschrijding van de Jaargemiddelde milieukwaliteitsnorm van de KRW weer (JG-MKR), terwijl de gele vakken aangeven dat de norm niet getest kan worden vanwege ongevoeligheid van de testapparatuur. Er is sprake van grootschalige overschrijding van normen, wat een groot nadelig effect heeft op een goede ecologische toestand. De normen van de KRW zijn vastgesteld in de Annex X van de KRW (zoals cypermethrin, dat een prioritaire stof is als bedoeld in art 16 lid 1 KRW) of uit de nationale lijst 'Regeling monitoring kaderrichtlijn water'³ (de meeste andere stoffen).

³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027502/2022-04-01>

7. Volgens art. 44, eerste lid van verordening (EG) nr 1107/2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen is een lidstaat verplicht om een toelating in te trekken wanneer hij concludeert dat het mogelijk is dat de doelstellingen zoals bepaald in artikel 4, lid 1, onder a), iv, en onder b), i), en artikel 7, leden 2 en 3 van Richtlijn 2000/60/EG (de Kaderrichtlijn Water) niet kunnen worden verwezenlijkt.
8. Volgens artikel 44, derde lid van verordening (EG) nr 1107/2009 is een lidstaat verplicht om een toelating in te trekken of te wijzigen, wanneer:
 - a) niet of niet meer wordt voldaan aan de eisen van artikel 29; of
 - c) niet voldaan is aan een voorwaarde in de toelating.
9. Het Ctgb is op grond van art. 4, eerste lid van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden in Nederland de autoriteit om de verplichtingen die voor Nederland uit verordening 1107/2009 voortvloeien, uit te voeren. Dat betekent dat het Ctgb daarnaast verplicht is om de toelatingen van de, in paragraaf 1) en 2) van dit verzoek genoemde gewasbeschermingsmiddelen, in te trekken of in ieder geval te heroverwegen als het gebruik van die middelen mogelijk tot gevolg heeft dat in Nederland niet wordt voldaan aan de doelstellingen, die uit de Kaderrichtlijn water voortvloeien. Een andere autoriteit in Nederland die dergelijke bevoegdheid heeft, bestaat niet.
10. Eveneens is het Ctgb in Nederland de enige autoriteit die de bevoegdheid heeft om een toelating in te trekken of te wijzigen, als in verband met de toelating niet wordt voldaan aan de eisen van artikel 29 van verordening 1107/2009 of niet wordt voldaan aan enige voorwaarde die geldt bij de toelating van het middel.
11. Het is duidelijk dat het gebruik van de in par. 1) en par. 2) van dit verzoek genoemde gewasbeschermingsmiddelen het behalen van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn water ernstig belemmeren. Er zijn redelijkerwijs geen andere oorzaken denkbaar voor de aanwezigheid van de werkzame stoffen uit die gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater.
12. De aanwezigheid van die werkzame stoffen in oppervlaktewater in hoeveelheden die de ecologische normen van de KRW overschrijden, betekent dat dit oppervlaktewater niet voldoet aan de doelstellingen zoals omschreven in artikel 4, lid 1, onder a), iv, van de KRW. Artikel 4, lid 1, onder a), iv van die richtlijn luidt:
 1. *Bij de tenuitvoerlegging van het in het stroomgebiedsbeheerplan omschreven maatregelenprogramma:*
 - a) *voor oppervlaktewateren*
iv leggen de lidstaten overeenkomstig artikel 16, leden 1 en 8, de nodige maatregelen ten uitvoer, met de bedoeling de verontreiniging door prioritaire stoffen geleidelijk te verminderen en emissies, lozingen en verliezen van stoffen stop te zetten of geleidelijk te beëindigen,.....
13. Cypermethrin is een prioritaire stof als bedoeld in art. 16 lid 1 en overige leden van de KRW. Volgens art. 16 lid 1 KRW moeten de lidstaten maatregelen nemen gericht op stopzetting of geleidelijke beëindiging van lozingen, emissies en verliezen. Nu deze stof al jaren in het oppervlaktewater in Nederland wordt aangetroffen, is de toelating (en het daarmee toegestane gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen die deze stof bevatten), een belemmering om de doelstellingen als bedoeld in art. 4, lid 1, onder a), iv, van de KRW te

behalen. Daarom dwingt art. 44 van Verordening EG 1107/2009 tot intrekking of tenminste heroverweging van de toelating van deze middelen.

14. De stoffen abamectine en esfenvaleraat worden gekwalificeerd als specifiek verontreinigende stoffen, die in Nederland in grote rivieren en regionale wateren een probleem kunnen vormen. De langdurige aanwezigheid van die stoffen, in hoeveelheden die de ecologische normen overschrijden, maakt dus dat zij het behalen van de doelstellingen van de KRW, meer specifiek de doelstellingen van Richtlijn 2000/60 art. 16 eerste lid, in gevaar brengen. Volgens dat artikel moeten de verontreinigende stoffen, voor zover het geen prioritair stoffen zijn, immers progressief worden verminderd. Aldus komen ook de doelstellingen van deze richtlijn als bedoeld in art. 4, eerste lid sub a), iv in gevaar. Volgens dat artikel moeten emissies door stoffen, die geen prioritair stoffen zijn, immers worden stopgezet of geleidelijk beëindigd. Blijkens de langdurige aanwezigheid van de genoemde stoffen is daarvan nu geen sprake.
15. Nu de aanwezigheid van deze stoffen de doelstellingen van art. 4, eerste lid sub a), iv in gevaar brengt, is Nederland, en daarmee het Ctgb, volgens art. 44, eerste lid van verordening EG) nr 1107/2009 verplicht om de toelating van de gewasbeschermingsmiddelen die deze stoffen bevatten, te herzien.
16. Daarnaast staan de stoffen abamectine en esfenvaleraat op de lijst van specifiek verontreinigende stoffen⁴, als bedoeld in art. 11 van de KRW. Ook de aanwezigheid van deze stoffen moet worden afgebouwd om te kunnen voldoen aan de doelstellingen van de KRW, met name de doelstellingen zoals omschreven in art. 4, waar art. 11 naar verwijst.
17. Bovendien geldt voor de gewasbeschermingsmiddelen abamectine en esfenvaleraat dat al jarenlang niet wordt voldaan aan de voorwaarden die bij hun toelating zijn gesteld. Met de (stelselmatige) overschrijdingen van de (eigen Ctgb-) toelatingsnormen (chronische norm voor waterorganismen) voor de twee stoffen in glastuinbouwgebieden⁵ wordt niet langer voldaan aan art.4 van de Verordening, met name 4.3.e. Een artikel dat via art.29 ook geldt is voor de door het Ctgb toegelaten middelen.
18. Dat betekent dat Nederland, en daarmee het Ctgb, (ook) volgens art. 44, tweede lid sub c van verordening EG) nr 1107/2009 verplicht is om de toelating van die middelen in te trekken of te wijzigen.
19. Tegelijk zijn de normen van de 'Regeling monitoring kaderrichtlijn water'⁶ gebaseerd op de meest recente inzichten (art.4 van Verordening 1107/2009) om het waterleven te beschermen. De normen die het Ctgb heeft opgenomen in het toelatingsbesluit zijn gebaseerd op documenten en toetsen die de aanvrager heeft aangeleverd. Dit vormt niet alleen een belangenconflict, maar heeft ook het gebrek dat Art.8 van de Verordening niet in acht is genomen en alle wetenschappelijke studies en data zijn meegenomen. Bij het vaststellen van normen uit de 'Regeling monitoring kaderrichtlijn water' zijn alle studies en data meegewogen, terwijl het Ctgb zich heeft beperkt tot wat de aanvrager heeft aangeleverd. De eis dat de meest recente wetenschappelijke inzichten worden betrokken bij

⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027502/2022-04-01>

⁵ <https://www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl/atlas/1/1>

⁶ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027502/2022-04-01>

een besluit, betekent dat de normen uit de 'Regeling monitoring kaderrichtlijn water' als uitgangspunt genomen dienen te worden, en niet die van het Ctgb.

20. De genoemde regels van verordening EG) nr 1107/2009 zijn dwingend, zij maken geen melding van een belangenafweging tussen het belang van het behalen van de doelstellingen als bedoeld in de KRW enerzijds en belangen van producenten of gebruikers van de betrokken gewasbeschermingsmiddelen anderzijds. Voor een dergelijke belangenafweging is dus geen plaats.
21. Artikel 44 van verordening EG) nr 1107/2009 schept de in dat artikel genoemde verplichtingen voor lidstaten, waaronder dus ook Nederland, zonder dat daarvoor een verzoek van een organisatie zoals de milieuorganisaties noodzakelijk is. De lidstaten horen de verplichtingen die de verordening en de KRW opleggen, uit zichzelf na te komen. Ook het beginsel van Gemeenschapstrouw dwingt daartoe. Voor een eventuele afweging tussen het belang van de milieuorganisaties en de belangen van de producenten of gebruikers van de middelen is dus ook geen plaats.
22. De milieuorganisaties menen dat intrekking van de toelatingen het meest is aangewezen. Heroverweging, resulterend in een wijziging van bijvoorbeeld de voorschriften voor gebruik is hoogstwaarschijnlijk zinloos, nu blijkt dat de bestaande normen al jarenlang worden overschreden zonder dat enige Nederlandse overheidsinstantie daartegen effectief optreedt.
23. Om deze redenen verzoeken de milieuorganisaties om de toelating van de gewasbeschermingsmiddelen op basis van cypermethrin (Talisa EC en BELEM o.8 GM), en die op basis van abamectine en van esfenvaleraat te heroverwegen en vervolgens in te trekken.
24. Subsidiar verzoeken zij om de voorschriften bij deze gewasbeschermingsmiddelen zodanig te wijzigen dat het gebruik daarvan redelijkerwijs geen uitspoeling van de middelen of van werkzame stoffen daarbinnen naar het oppervlaktewater in enig Nederlands stroomgebied tot gevolg kan hebben.

Hoogachtend,

Namens PAN Nederland en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

M. Mantingh (voorzitter)

T. 0592 861766

M. 06 12532813